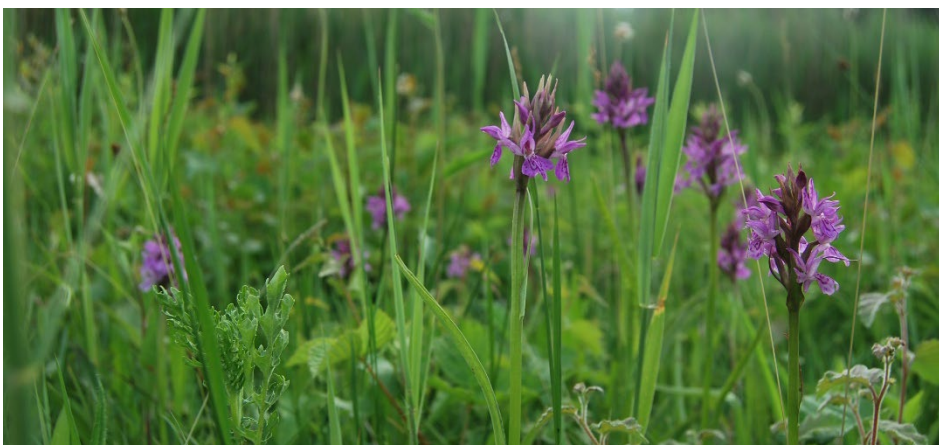

Uitvoeringsagenda Bomen 2021- 2025

Nijmegen

juni 2021

Inleiding

Bomen dragen bij aan de ambities en doelen die we in onze Omgevingsvisie *Nijmegen Stad in beweging* en meer specifiek in de Ruimtelijke keuze voor een *Groene en gezonde stad*, hebben gesteld. Bomen zijn belangrijk voor een aantrekkelijk leefklimaat en het groene en cultuurhistorische karakter van Nijmegen. Ze nodigen uit om te bewegen, te fietsen, wandelen en spelen. Bomen dragen bij aan de biodiversiteit, zorgen voor schaduw en koelte en hebben een belangrijke rol in de mogelijkheden voor waterberging. Bomen dragen bij aan de gezondheid onder andere door fijnstof af te vangen en de lucht te zuiveren.

Met het initiatiefvoorstel 'Niet planten, maar bomen' heeft de gemeenteraad opdracht gegeven om het Handboek Bomen uit 2009 te actualiseren. Hiervoor is het Bomenplan Nijmegen opgesteld. Dit Bomenplan is een nadere uitwerking van de Omgevingsvisie 'Stad in beweging' en is een bouwsteen voor de actualisatie van de Omgevingsvisie.

In het Bomenplan staan de volgende doelstellingen centraal:

- We sluiten aan bij de ambities uit het klimaatakkoord en willen ons bomenareaal jaarlijks laten groeien met 625 stuks
- We gaan nog zorgvuldiger om met de bescherming van bomen en compenseren verlies van omgevingskwaliteit.
- We gaan werken met een compensatieregeling van waaruit we de baten inzetten om de groene waarden van gekapte bomen te compenseren.
- We investeren in kwalitatief goede nieuwe en bestaande plantplaatsen van bomen. Bomen worden hierdoor ouder en gezonder en blijven zo lang mogelijk staan

Deze doelstellingen willen we onder meer bereiken door te investeren in grootschalige aanplant, door het verbeteren van de kwaliteit van de plantplaatsen, door bomen goed te beschermen en groene verbindingen te verstevigen. We stimuleren de aanplant van nieuwe bomen zowel in openbaar gebied als op privaat terrein. We kijken daarbij goed naar de omgevingswaarde van de bomen en verankeren die waarden van de boomstructuren op de Hoofdboomstructuurkaart. In deze Uitvoeringsagenda Bomen vertalen we het Bomenplan Nijmegen naar concrete maatregelen die we de komende vier jaar gaan uitvoeren om de bovenstaande ambities te realiseren. De uitvoeringsagenda geeft inzicht in de planning, de kosten en mandaten die horen bij de uitwerking en uitvoering van het Bomenplan. We doen dit samen met de stad en zoeken actief de verbinding binnen de maatregelen uit deze uitvoeringsagenda. Tevens geldt deze uitvoeringsagenda voor de interne organisatie als leidraad voor de uitwerking van het bomenbeleid naar de praktijk.

Uitvoeringsagenda

Groei bomenareaal met 1%

We willen dat het aantal bomen in Nijmegen groeit met 1% per jaar ten opzichte van 2021. We beheren in 2021 ongeveer 61.000 solitaire bomen in de stad. We vertalen die 1% naar een doelstelling van ca. 625 bomen per jaar. Dit is een uitdagend aantal nieuw aan te planten bomen, zeker in onze compacte stad. We kiezen er daarom voor dat het percentage nieuwe bomen niet cumulatief is. Het aantal groeit dus niet mee.

Jaarlijks gaan we ons bomenbestand laten groeien met minstens 625 extra bomen. Een belangrijk deel van de aanplant zal plaatsvinden in de Waalsprong in Nijmegen Noord. Deze aanplant moet voldoen aan de eisen die we in het bomenplan hebben gesteld. We brengen in beeld waar we deze bomen gaan aanplanten, bijvoorbeeld in projecten, in nieuwe en bestaande boomstructuren, parken, wijkgroen en stenige plekken in de stad. We maken hiervoor een impactscan van de stad waarmee we de meest kansrijke locaties in beeld krijgen. Inwoners van Nijmegen en groengroepen worden ook betrokken om mee te denken waar er nog bomen bij kunnen. In samenspraak met ons groene netwerk gaan we hiermee aan de slag.

De aanplant van bomen met eetbare vruchten of noten of 'Tiny forest' willen we ook mogelijk maken op locaties waar er vraag is en de locatie geschikt is. Ook stimuleren we bewoners om bomen aan te planten door middel van informatie over het belang van bomen, het betrekken bij aanplant in de wijk en het uitdelen van bomen in wijken met weinig groen en potentiële hittestress.

Het aantal bomen in de Waalsprong groeit de komende jaren nog door. Dit draagt bij aan de jaarlijkse groei met 625 bomen in de stad. Na 2025 zal de jaarlijkse aanplant in de Waalsprong afnemen, waarna we de aanplant van extra bomen in de overige delen van de stad verhogen.

Bomen per jaar	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029
Bestaande stad	300	300	300	300	425	475	525	600
Waalsprong (schatting)	325	325	325	325	200	150	100	25

Dit bereiken hiermee:

- Jaarlijkse groei van 625 bomen
- Het versterken van de hoofdboomstructuur in de stad
- Het realiseren van boomstructuren op de plekken waar nu geen of nauwelijks bomen staan met de nadruk op:
 - o Het realiseren van statige lanen en een verhoogde beleving van groen
 - o Vergroting van de biodiversiteit en natuurbeleving in de stad
 - o Benadrukken, herstellen over verbeteren van bomen langs historische (veld)wegen
- Het tegengaan van hitte eilanden
- Het percentage groen in stenige wijken en buurten verhogen met bomen en onderbeplanting
- Vergroten van de diversiteit van ons bomenareaal

Wat gaan we doen?	Planning	Budget
Uitwerken werkproces en opdracht voor de jaarlijkse aanplant van 300 bomen. Opzetten van organisatie,	Q3 en Q4 van 2021	n.v.t.

planproces, eisen en verantwoording (GOKIT)		
We laten een impactscan maken van de mogelijke locaties voor boomaanplant in de stad op basis van GIS	Q3 en Q4 van 2021 starten we met de opzet van deze scan	Kosten kunnen worden gedekt uit de reguliere budgetten voor woonmilieuverbetering
De jaarlijkse aanplant van 300 nieuwe bomen. Daarbij inventariseren we nieuwe locaties in ruimtelijke projecten en de bestaande openbare ruimte, in samenwerking met onze gemeentelijke projectontwikkelaars, projectleiders, het groene netwerk en met de hulp van bewoners.	Het plan wordt opgesteld in Q1 van 2022. De daadwerkelijke aanplant vindt plaats in het plantseizoen vanaf Q4 2022	De eerste 4 jaar is hiervoor een krediet nodig van € 700.000. Daarna loopt dit op naar € 1,7 mln. Ten behoeve van de areaaluitbreiding van het aantal bomen is tevens een structureel onderhoudsbudget van €350.000 benodigd.
We verkennen waar bestaand groen aangevuld kan worden met bomen die noten, zaden of vruchten produceren. Of als daar plek en draagvlak voor is 'Tiny forest' of voedselbos.	Het plan wordt opgesteld in Q1 van 2022. De daadwerkelijke aanplant vindt plaats in het plantseizoen vanaf Q4 2022	Zit in bovenstaand budget voor de aanplant van 300 nieuwe bomen per jaar.
Als bomen in een straat ontbreken of in de loop der tijd zijn weggevallen maken we bij herinrichtingen ruimte in het straatprofiel om bomen aan te planten.	Het plan wordt opgesteld in Q1 van 2022. De daadwerkelijke aanplant vindt plaats in het plantseizoen vanaf Q4 2022	Zit in bovenstaand budget voor de aanplant van 300 nieuwe bomen per jaar.
We stimuleren aanplant op particuliere grond tijdens bijvoorbeeld de boomfeestdag/groene vrijdag en weggeefacties	Het plan wordt opgesteld in Q1 van 2022. De daadwerkelijke aanplant vindt plaats in het plantseizoen vanaf Q4 2022	Zit in bovenstaand budget voor de aanplant van 300 nieuwe bomen per jaar.
We zetten in op herplant en compensatie van elders gekapte bomen.	Uitvoering volgt na vaststelling compensatieregeling door gemeenteraad in de eerste helft van 2022	Herplant wordt bekostigd uit baten uit de nog in te stellen reserve Compensatieplan bomen

Oude bomen & nieuwe bomen

Bomen in de stad halen vaak hun natuurlijke leeftijd niet. Al ver voor die tijd sterven ze af of worden ze verwijderd door diverse oorzaken. Tot 20 jaar terug, keek men bij de inrichting van de plantplaats van bomen nauwelijks naar randvoorwaarden voor een gezonde groei. Zaken als de ruimte voor doorworteling, bodemvocht, mineralen en bodemleven zijn de afgelopen decennia pas goed onderzocht en toegepast. Zelfs als oude bomen in een ruimere groeiplaats in de verharding staan, zo lang er geen blad blijft liggen en er beperkt bodemleven is, staan ze feitelijk in een bloempotje. Deze investering is niet overal noodzakelijk. We zoeken naar bijzondere bomen die dit nodig hebben en zorgen daarmee voor een gezond areaal aan monumentale bomen.

We gaan de bomen die dat het hardst nodig hebben voorzien van een betere standplaats door plantplaatsverbetering toe te passen. Door te investeren in de plantplaats geven we bomen de kans om weer aan

te sterken. Op die manier zijn ze beter weerbaar tegen aantastingen, droogte, beschadigingen en de omgevingsinvloeden. Ze maken mooier blad aan en zien er gezonder uit. Hierdoor gaan ze langer mee, hoeven we niet te investeren in een nieuwe boom en kunnen een of zelfs twee extra generaties genieten van mooie grote en gezonde bomen in de stad.

Ook bij nieuwe bomen kan investeren in een goede plantplaats beter. Het geeft de beste garantie voor een succesvol boomleven. Deze investering moet ervoor zorgen dat een boom 50 tot zelfs 150 jaar mee kan in plaats van 30 tot 40 jaar. Met recht een goede investering als je bedenkt dat een boom in die tijd al 3 tot 5 keer vervangen zou moeten worden, waarbij het beeld van een kwijnende boom doorlopend het aangezicht vormt. We stellen daarom nieuwe eisen op waaraan een plantplaats moet voldoen en voeren plantwerkzaamheden conform uit. Hierbij houden we na aanplant ook goede zorg aan zoals het geven van voldoende water in de eerste jaren na aanplant. We investeren hierin omdat we dit nog decennialang terug zien in een gezonde boom en het goedkoper is dan vervroegde vervanging. Waar de omstandigheden het toelaten, experimenteren we met de inrichting van de plantplaats, het groeimedium en met mogelijkheden voor het toelaten van hemelwater. Ook planten we zo veel mogelijk boomspiegels in met beplanting. Beplanting zorgt voor bodemleven rondom de wortelkluut door het vasthouden en verteren van boomblad, biodiversiteit op het maaiveld en bescherming tegen schade door fietsparkeren, vervoersbewegingen en het plaatsen van afval.

Ontwikkelingen voor betere plantplaatsen voor bomen zijn er volop. Ook maken technische oplossingen het beter mogelijk om oude bomen bij straatrenovaties te behouden of te verplanten. Wij gaan gebruik maken van deze kennis en ontwikkelingen. Waar dit doelmatig is passen we innovaties rondom de plantplaats toe om bomen te behouden of te laten groeien waar dat eerder niet mogelijk was. Denk hierbij niet alleen aan het verplanten van bestaande bomen, het toepassen van mulchlagen ten behoeve van voeding en vocht, maar ook aan bomen op locaties waar zwaar verkeer passeert, de groeiplek beperkt is of waar normaliter onvoldoende bodemvocht beschikbaar is.

Wat gaan we doen	Planning	Budget
We stellen eisen op voor groeiplaatsinrichting en verzorging van nieuwe bomen. We nemen dit op in de nieuwe en zo mogelijk in de (nog) lopende bestekken.	In Q4 van 2021 stellen we deze eisen op.	Dit wordt bekostigd uit het reguliere budget voor boombeheer
Groeiplaatsinrichting voor 300 stuks nieuwe aanplant bomen. Op basis van een jaarlijkse opdracht.	We starten met de aanplant vanaf Q4 2022	Zit in het budget voor de aanplant van 300 nieuwe bomen per jaar.
Toepassen innovatieve inrichting of maatregel. We onderzoeken waar welke maatregelen bomen wel mogelijk maken en passen deze toe.	In Q4 van 2021 stellen we deze eisen op en nemen de uitvoering hiervan mee in de aanplant van de 300 stuks bomen.	Zit in het budget voor de aanplant van 300 nieuwe bomen per jaar.
We stellen een opdracht op voor groeiplaatsverbetering bij monumentale en waardevolle bomen.	Opnemen in de jaarlijkse cyclus van beheerwerk voor 5% van de monumentale bomen per jaar. We starten hiermee in 2022	Hiervoor is een jaarlijks een extra investering nodig van € 200.000.
We onderzoeken op welke wijze we de bodemstructuren en	In Q2 van 2023 presenteren we de bevindingen	Dit wordt bekostigd uit het reguliere budget voor boombeheer

ondergrond rondom bestaande bomen kunnen verbeteren.		
We geven ons bomenbeheerplan een update zodat deze daarna in lijn is met het Bomenplan Nijmegen.	In Q1 en Q2 van 2022 voeren we dit uit.	Dit wordt bekostigd uit het reguliere budget voor boombeheer
We onderzoek mogelijkheden voor een eigen bomenbank/SOL-park	In Q3 van 2023 presenteren we de bevindingen	n.v.t.
Op plekken waar dat geen risico of verlies van beeldkwaliteit met zich meebrengt laten we daarom stamstukken van dood hout staan.	We nemen deze maatregel over in het cyclisch beheer.	n.v.t.
Ook faciliteren we het verfraaien we boomspiegels in straten, i.c.m. boomspiegeladoptie per straat, met beplanting.	We nemen deze maatregel over in de wijkbudgetten en Mijnwijkplan	Dit wordt bekostigd uit het reguliere wijkbudgetten op basis van beschikbaarheid.

Versteving boom- en groenstructuur

We realiseren nieuwe boomstructuren en versterken de bestaande structuur. In de hoofdboomstructuur koppelen we de verschillende verbindingen aan waarden: *Stadsgezicht, Ecologie, Cultuurhistorie (of een combinatie van die drie)*. We vertalen die waarden naar een groene invulling die moet bijdragen aan de betreffende waarde. Deze waarden geven input voor de soortkeuze en soms ook de wijze waarop we bomen aanplanten. Zo kijken we bijvoorbeeld ten behoeve van ecologie naar de combinatie van bomensoorten en ander groen en bij cultuurhistorie naar het herstel van oude laanstructuren. Dat doen we in het beheer en onderhoud, bij projecten of bij vervangingen.

Stenige wijken of straten zonder bomen, zijn de locaties waar op dit moment de meeste winst te behalen valt. Daarom beginnen we in die wijken met het aanplanten van extra bomen. Dat er in een wijk weinig bomen staan komt vaak ook omdat de omgeving of de inrichting zich er beperkt voor leent. Des te meer reden om te kijken of we die omgeving ook kunnen vergroenen en de buurt betrekken.

Wat gaan we doen	Planning	Budget
We actualiseren de hoofdboomstructuur	De nieuwe hoofdboomstructuur is onderdeel van het Bomenplan en wordt vastgelegd bij de actualisatie van de Omgevingsvisie.	n.v.t.
Aanvullen en verstevigen hoofdboomstructuur	Hoofdboomstructuur wordt bij elke actualisatie van de Omgevingsvisie aangevuld op basis van compensatie en extra aanplant (1% regeling)	n.v.t.
We kiezen voor meer variatie aan boomsoorten. Zo zorgen we voor een divers bomenbestand dat beter bestemd is tegen ziektes en plagen.	Doorlopend uitvoeren bij vervanging en nieuwe aanplant in projecten, onderhoud en beheer.	n.v.t.

--	--	--

Behouden en beschermen

Met de aanplant van meer bomen en meer gezonde bomen in de stad zijn we er nog niet. De stad kan voor bomen een prachtige plek zijn om te groeien, maar ook een bedreigende plek met veel verkeer, evenementen, droogte en soms ook vandalisme. Die zaken zorgen ervoor dat bomen het soms zwaar krijgen te verduren of zelfs afsterven. We gaan daarom de boom en zijn omgeving beter beschermen. Daarbij kijken we naar onze eigen bomen, maar ook naar bescherming van bomen in tuinen en bomen in ruimtelijke projecten.

De huidige APV-regels over het kappen van bomen worden met regelmaat ingewikkeld bevonden. We gaan ze daarom versimpelen en werken straks nog met één stamdiameter in de hele stad. Daarnaast gaan we bosplantsoenen beter beschermen door hiervoor ook toetsingscriteria op te nemen. We passen daartoe de APV aan en stellen de benodigde beleidsregel daarbij op.

De compacte stad gaat impact hebben op bomen, maar ook andersom. We willen een groenere stad maar ook meer woningen. We zullen voor de beperkte ruimte op maaiveld steeds integraal moeten afwegen welke belangen we willen handhaven of realiseren, tegen welke prijs en op welke plek. Het is daarom belangrijk om bij de start van projecten de waarde en kansen van het aanwezige groen goed in beeld te brengen en ook de ambities op dat vlak neer te leggen. Een beslissing moet recht doen aan het project maar ook aan de omgeving en de ecosysteemdiensten die het groen daar vertegenwoordigt. Daarom stellen we een procesdocument op dat onze leidraad wordt voor de omgang met bomen in ruimtelijk projecten in de stad. Onderdeel hiervan zijn onder meer de toepassing van de *ladder van boombehoud* en een daarop afgestemd format voor boomeffectanalyses.

Een belangrijke taak in het kader van ‘*geen woorden, maar daden*’ voor het behalen van de doelen uit dit bomenplan, is weggelegd bij de bomenwachter. Deze persoon wordt verantwoordelijk voor zichtbare en fysieke vormen van toezicht, controle en advies met betrekking tot bomen in de APV. Alles dat speelt rondom het behouden, inpassen, verplaatsen, beschermen en zorgen voor bomen en communicatie daarover, pakt de bomenwachter proactief op. Bij ruimtelijke ontwikkelingen in de stad maar ook bij evenementen, werkzaamheden of ongevallen. De bomenwachter controleert ook de naleving van voorschriften die verbonden zijn aan de kapvergunning, compensatieplannen en is als inhoudelijke betrokken bij illegale kap. Zo krijgen bomen in de stad de bescherming die ze nodig hebben en krijgen we de compensatie die we met stad overeenkomen. Deze nieuwe functie maakt dit bomenbeleid tot een zichtbaar succes.

Waar bomen verloren gaan zetten we in op compensatie van die bomen. Waar mogelijk door weer nieuwe bomen aan te (laten) planten en waar dit niet mogelijk is, door de kap van de boom financieel te compenseren. We gaan vaker een herplantverplichting opleggen voor de kap van bomen met een hogere maatschappelijke waarde. Maar we begrijpen ook goed dat er niet voor elke boom in de stad, een ander terug kan komen. Soms is er geen plek of vervalt de plantplaats aan een andere functie. Daarom gaan we de mogelijkheid voor herplant door financiële compensatie en de inrichting van een gemeentelijke reserve hiervoor, verder uitwerken. Deze reserve vult zich geleidelijk. Deze baten uit deze reserve zetten we in om verloren gegane boomwaarden in de stad te herstellen.

Om te beschikken over de reserve dient door de gemeenteraad op een later tijdstip de reserve *Compensatieplan bomen* te worden ingesteld. Voor het opleggen van een financiële herplantplicht aan bewoners, bedrijven en eigen organisatieonderdelen moet het interne proces voor het opleggen, verhalen, besteden en verantwoorden nader worden uitgewerkt. Op een later moment zal hiervoor een separaat voorstel aan de raad worden gedaan.

Wat gaan we doen	Planning	Budget
We stellen APV- en beleidsregels op en stellen deze vast, zodat de geactualiseerde hoofd-boomstructuur, regels en de waarderingstabel in werking treden.	Vaststelling van de APV is een bevoegdheid van de gemeenteraad en zal naar verwachting eind 2021 of begin 2022 plaatsvinden.	n.v.t.
We stellen een werkwijze <i>Bomen in projecten</i> , op ten behoeve van de interne en planologische procesgang, de ladder van boombehoud en compensatieaanpak. We doen dit samen met projectontwikkelaars en projectleiders	Uitwerking van het <i>Compensatieplan bomen</i> volgt in de eerste helft 2022	n.v.t.
We stellen een bomenwachter aan t.b.v. fysieke controle en advies ons boomareaal, compensatieplannen en kapvergunningen.	De bomenwachter start per 1 januari 2022	Hiervoor is jaarlijks een budget benodigd van € 100.000.
We geven een extern bureau opdracht om de regeling ten behoeve van de herplant en compensatie van gekapte bomen en de <i>reserve Compensatieplan bomen</i> uit te werken en stellen deze vast.	We stellen de compensatieregeling en reserve vast in de eerste helft van 2022. Vaststelling is een bevoegdheid van de gemeenteraad	Kosten worden gedekt uit het budget voor woonmilieuverbetering.
We formeren een aanpak voor bomen in relatie tot kabels, leidingen van nutsbedrijven, archeologie en NGE's, evenementen en werkzaamheden.	In Q1 van 2023 stellen wij in samenwerking met betrokken partijen een aanpak op.	n.v.t.
We formeren een aanpak handhaving bij illegale kap, controle van voorschriften en fysieke en financiële herplant.	In 2022 stellen de betrokken afdelingen een aanpak op. Vaststelling is een bevoegdheid van het college.	n.v.t.

Bomen en de stad

Bomen zijn de trots van de stad. Voor dit groene kapitaal moet worden gezorgd en dit kunnen we niet alleen. Dit doen we samen met de stad. Dit vraagt om afspraken over communicatie, educatie, meedenken en meedoen. Om effectief te werken aan een groene en gezonde stad hebben we een betrokken stad nodig. We willen meer en grotere bomen, maar niet iedereen wil een boom voor de deur. Dit soort dilemma's moeten in kaart worden gebracht. Daarom wordt er voorafgaand aan de nieuwe aanplant een aanpak voor communicatie-, educatie- en participatie opgesteld waarin de uitgangspunten helder worden geformuleerd. Het moet antwoord geven op de meest gestelde vragen en bezwaren. Daarnaast komen er acties uit voort om te laten zien hoe trots we op onze bomen zijn, denk aan bijvoorbeeld een Nijmeegse bomendag waarin we

bomen in de stad onder de aandacht brengen en waarmee we betrokken inwoners enthousiasmeren en de stad betrekken. Een andere manier van de stad betrekken is het inzetten van het groene netwerk in de vorm van een klankbordgroep, maar ook als kennisnetwerk met betrekking tot beleid, uitvoering en monitoring. Soms is er ruimte om mee te denken, te adviseren of zelfs mee te beslissen of mee te doen. Per situatie stellen we vooraf heldere kaders op en geven we aan op welke punten er iets te kiezen valt.

Sommige bomen en structuren zijn van belang voor de hele stad. Het is daarom in de hoofdboomstructuur niet altijd mogelijk om mee te denken of mee te doen of enkel binnen strakke kaders. Deze structuren zijn van stadsbelang voor het aanzicht, de biodiversiteit, ecologie en cultuurhistorie. In de wijken is wel meer ruimte voor participatie rondom bomen. Die bomen hebben doorgaans een lokale functie voor de buurt. Hier kan vaker meegedacht, meebeslist en meegedaan worden. Hoeveel ruimte er is om mee te denken of te doen, hangt dus af van de situatie en de functie van de bomen.

We willen werken aan het uitwisselen van kennis en kunde en aan het vergroten van draagvlak voor en kennis over bomen. We zetten daarom in op samenwerking met de stad met betrokken partijen uit ons groene netwerk. Er zijn veel partijen actief die zich op verschillende manieren inzetten en bijdragen aan een groene stad. Denk hierbij aan IVN, Natuur en Milieu Gelderland, Natuurplaza, De Bastei en diverse groengroepen. Zij dragen bij aan educatie, vergroening en het klimaatbestendig maken van Nijmegen en het signaleren van misstanden. Daarnaast kijken we hoe we overheid, onderwijs en bedrijven verder kunnen verbinden aan de uitwerking van het beleid en beheer.

Onbekend maakt onbemind. Daarom maken we onze bomen en stadsgroen online inzichtelijk. Bewoners met vragen of ideeën weten ons op die manier te bereiken. We zoeken naar het medium dat hiervoor het beste geschikt is. Denk bijvoorbeeld aan MijnWijkplan.nl of iets vergelijkbaars.

Wat gaan we doen	Planning	Budget
We zetten in op educatie en communicatie over bomen in de stad samen met het groene netwerk.	We starten in 2022 met het activeren van het groene netwerk bij de nationale boomfeestdag. Overige onderdelen worden nog nader uitgewerkt.	n.v.t.
Met de Nijmeegse bomendag vestigen we de aandacht op bomen in onze stad. =bv door een weggeefactie in stenige wijken.	We koppelen dit aan de groene vrijdag in november 2021.	Budget hiervoor is opgenomen in de jaarlijkse aanplant van 300 bomen.
We betrekken het groene netwerk in de stad bij input, uitvoering en evaluatie van beheer en beleid waaronder het locatieplan voor de 300 bomen.	Doorlopend vanaf Q1 2022	n.v.t.
We breiden het instrument natuurinclusief bouwen uit naar de hele stad.	Dit wordt verder opgepakt vanuit het Biodiversiteitsplan	n.v.t.

We maken onze bomen en het groen in de stad online inzichtelijk en vindbaar.	Q4 2021	n.v.t.
--	---------	--------

Monitoring en evaluatie

Een belangrijk onderdeel van nieuw beleid, is te toetsen of we de juiste koers hebben ingezet en dat we met de maatregelen bereiken wat we voor ogen hadden. Daarom gaan we dit bomenplan en de uitvoering daarvan monitoren en evalueren. Zo maken we dit beleid meetbaar, verantwoorden we wat we doen en geven mogelijkheid om bij te sturen.

De hoofddoelen van dit bomenplan zijn terug te brengen naar meer en gezonde bomen in de stad. Dit maken we meetbaar op onderstaande wijze.

<i>Doel:</i>	<i>Wijze:</i>
<i>Toename aantal bomen (kwantiteit):</i> netto + 625 per jaar (1%)	Jaarlijks in Stadsrekening: Gemeentebomen in beheersysteem op 31 december
<i>Toename kroonoppervlakte (kwaliteit):</i> toename 5% per jaar	Vierjaarlijks de kroonoppervlakte gemeentelijke bomen via analyse LIDAR foto's.
<i>Toename waarde bomen CO₂ opslag, fijnstof afvang en wateropvang (kwaliteit):</i> -	Vierjaarlijks de I-tree methodiek indicatoren CO₂, fijnstof en wateropvang uitwerken.
<i>Toename monumentale bomen (kwaliteit)</i>	Monumentale bomen in beheersysteem op 1 januari

Om het succes en de voortgang van het beleid te monitoren zetten we in op de onderstaande maatregelen.

Wat gaan we doen	Planning	Budget
We presenteren een 0-meting voor de stand van zaken m.b.t. het boomkroonoppervlakte en de ecosysteemdiensten.	In Q4 2021 presenteren we de gemeenteraad met de nulmeting voor het Bomenplan Nijmegen.	n.v.t.
We houden de vordering van de 1%-aanplant bij in ons beheersysteem en rapporteren daarover in de Stadsrekening.	Jaarlijks vanaf Q4 2022	n.v.t.
We voeren twee jaar na invoering een evaluatie uit naar de werking van de nieuwe beleidsregels voor het kappen en compenseren van bomenkap.	In Q2 2024 worden de nieuwe beleidsregels geëvalueerd en volgen zo nodig aanpassingsvoorstellen richting de gemeenteraad.	n.v.t.
We bepalen vierjaarlijks de waarde van minimaal drie ecosysteemdiensten en	In Q4 2025 presenteren we de gemeenteraad het effect van het bomenplan op ecosysteemdiensten.	n.v.t.

rapporteren daarover in de evaluatie van het Bomenplan.		
Vierjaarlijks maken we een opname van het totaal aan boomkroonoppervlakte in gemeente Nijmegen. We streven hierbij naar een groei van 5%.	In Q4 2025 presenteren we de gemeenteraad het effect van het bomenplan op de groei van het boomkroonoppervlakte.	n.v.t.
Vier jaar na het beschikbaar komen van het budget voor 1% extra bomen volgt een complete evaluatie van het Bomenplan Nijmegen.	In Q4 2025 presenteren we de gemeenteraad de resultaten van het Bomenplan Nijmegen tot dan toe.	n.v.t.
Na vier jaar stellen we een advies op om de maatregelen uit het bomenplan te verlengen, aan te passen of te stoppen. Dit verbinden we als conclusie aan de evaluatie.	In Q4 2025 stellen we de gemeenteraad het vervolg van het bomenplan voor.	n.v.t.